

ספרא וסייפא

לשאלת המוכנות לסכן חיי אדם

בעקבות מאמרו של פרופ' יובל נאמן "ישראל וההרתעה הגרעינית", מערכות 308

סא"ל (מיל') אלוף הראבן

ערכית ממוצעת נופלת במשפחתיותה ממשפחה ישראלית?

השאלה האמיתית איננה למי כואב יותר, אלא מה השיקולים המניעים ממשלות לצאת למלחמה, והאמנם בחנו מראש את המחיר האנושי לעומת היעד. גם בישראל נסכים שיש מצבים שבהם, באין ברירה, ממשלה חייבת לשלוח את לוחמיה למלחמה ואפילו יהיה המחיר האנושי כבד.

השאלה הקשה היא אם ממשלה, כל ממשלה, אכן ממצה את מה שיש ביכולתה לעשות על מנת שלא להגיע למצב של אין ברירה. נכון שלא תמיד הכל תלוי רק בצד אחד; אבל מוטב ונכיר מספיק בחשיבות עצמנו, על מנת לדעת שמה שאנו עושים, וגם מה שאנו נמנעים מלעשות, יש להם השפעה ניכרת על תהליכים המובילים אם לשלום, ואם למלחמה, על מחירה האנושי הקשה.

בסופו של דבר השאלה איננה מי בוכה יותר על מתיו, כולם בוכים, אלא מי עושה יותר על מנת שלא להגיע למצב זה.

כולט על הראייה האסטרטגית, על התכנון הצבאי ועל המבצעים בשדה הקרב. גם באיראן, שבעבר התייחסה בשוויון נפש לחיי אדם, גובר משקלו של גורם זה."

אם להתייחס למספר החללים ולשיעורם באוכלוסייה, לפי מה נשפוט את העמים האירופאים, שהרגו זה בזה כעשרה מיליון נפש במלחמת העולם הראשונה, וכשלושים מיליון בשנייה; ועוד שישה מיליון יהודים בשואה? האם פרופסור נאמן יסכים להחיל את אמות השיפוט המדעיות שלפיהן הוא שופט את החברות הערביות, ביחסן לחיי אדם, גם על העמים האירופאים? והאם בכלל ניתן לקבוע הכללות כאלה לגבי עמים וחברות? או שמא מוטב ונייחד אותם לבודדים, לקבוצות ולמשטרים מאוד ספציפיים?

אוסף כהערה אישית, שבביקורי במצרים פגשתי משפחות שכולות מצריות, שאיבדו בנים במלחמות נגדנו, ולא התרשמתי שכאב ושכול של משפחה מצרית נופל מכאב ושכול של משפחה ישראלית. או אולי פרופסור נאמן חושב שמשפחה

במאמרו של פרופסור יובל נאמן, (מערכות 308), מופיע משפט "כחברה הערבית של ימינו יש שקל שונה לחיי אדם ממה שמתקיים בישראל". אינני יודע לפי איזה מדדים מדעיים שוקל פרופסור נאמן קביעה זו.

אם לשפוט לפי גודל המוכנות לסכן חיי אדם במלחמה בפועל — ולא רק מילולית — הרי במלחמת השחרור שיעור הנופלים בישראל גחזו אחד מכלל היישוב היהודי, בשנה אחת) וזה לשיעור ההרוגים העיראקים במשך שבע נות מלחמה נגד איראן (כאחוז אחד מכלל ירשבי עיראק).

אינני משווה חלילה בין המלחמות; האחת עיני צודקת מעין כמותה והשנייה היא עדות שה למה שעמים נדרשים להקריב כאשר משלוח משעבדות אותם לקנאות דתית ולאומית. זאת, נשים לב שבאותו גיליון של מערכות, מאמר על מלחמת איראן-עיראק, כותב סא"ל אל: "הצורך בחיסכון בכוח ובמניעת אבדות גיע השנה בעיראק לדרגה המשפיעה באופן

"מורל וכושר מחץ מעולה" — רק של ה"סדיר"?

בעקבות מאמרו של אל"מ (מיל') ד"ר מאיר פעיל, "התקפת צה"ל

על אבו-עגילה בשלוש מלחמות", מערכות 306-307

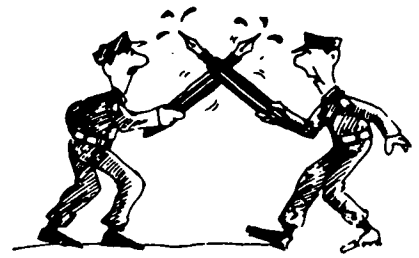
סא"ל (מיל') ד"ר אבנר שרגיל

הפעם כקצין מטה במטהו של יקותיאל אדם [קוית] ז"ל, המח"ט) — באותו שדה קרב, וכמעט שכבר לא נזקקתי למפות לשם הכרת הציר. אינני בא לחלוק על ניתוחי הקרבות, ומאמין אני שד"ר פעיל בקי ממני בסוגיה זו. אבל אני מבקש להעמיד דברים על דיוקם. החטיבה של

בחטיבת הנגב בזמן שזו תקפה וכבשה את מתחמי אוס-כתף-אבו-עגילה במלחמת השחרור. גם אני הקטן שירתתי באותה חטיבת הנגב ובגודד השביעי, שהוא מזכיר ברשימה. אבל, בניגוד לו, שירתתי באותה חטיבה — ממשיכתה של חטיבת הנגב ונושאת דגלה — גם ב-1956 וגם ב-1967

אני לריב את ריבם של חיילי החי"ר מילואים, התייחס לרשימתו של אל"מ (מיל') ד"ר מאיר פעיל: "התקפת צה"ל על אבו-עגילה בשלוש מלחמות", מערכות 306-307, עמ' 43, ינואר 1967.

אל"מ (מיל') ד"ר מאיר פעיל אכן שירת

קוטי לא הייתה מאולתרת כלל וכלל. הייתה זו חטיבת חי"ר אורגנית בת שלושה גדודי חי"ר, פלוגת-סיוור חטיבתית, גדוד מרגמות כבדות (גמ"כ), אשר מוישה, מפקדו, שימש גם כקצין סיוע חטיבתי (אז בדרגת רס"ן), הנדסה, תחזוקה, פלוגת קשר, רפואה מתוגברת, גונדת נ"ט וכד'. לחטיבה זו — שכאמור סמלה כסמל חטיבת הנגב — צורף גדוד 906, (על מפקדיו ובראשם עופר), ושהיה ממוקם באזור הפריסה של מפקדת האגדה (אוגדתו של אריק שרון), הלא היא המשרפה — שאותה תפסה והחזיקה במלחמת השחרור מחלקת בנות מתוגברת של הגדוד השביעי בפיקודה של לייקה, ובתוספת שני בנים-רגמים למרגמה 3 אינטש. גדוד 906 זה (סדיר צנחנים ונח"ל מוצנח) פוצל לשניים, כשבראש כל כוח — כ-400 לוחם בכל אחד — עמדו המג"דים עופר ודוב'לה. הכוח השלישי שהשתתף בכיבוש אוס-כתף היה גדוד חי"ר מילואים שהוא המשכו המספרי של הגדוד השביעי של חטיבת הנגב משכבר הימים, ובראשו עמד סא"ל (אז) יוסקה קסטל. כדאי להזכיר — לשבחן של גדוד חי"ר מילואים זה — שכאשר יוסקה קסטל קיבל את דרגת האל"מ, הוא התעקש להמשיך לשמש כמג"ד של גדוד זה, עד שקיבל פיקוד על חטיבה.

חטיבה מאולתרת הייתה זו של סא"ל (אז) אורי ביידן, שכונתה 99 וישבה בבארותיים, והורכבה

מגדוד חי"ר מילואים אחד בלי המג"ד, שהופקד על אחד מכוחות גד' 906, גדוד חי"ר מילואים שני שבראשו המג"ד אברהם, ומספר אלמנטים מהחטיבה-האם. חטיבה מאולתרת זו פעלה בכיוון לסבחה ולקצימה.

ובכן, לחשומת ליבו של ד"ר מאיר פעיל: גדוד החי"ר מילואים שבראשו עמד יוסקה קסטל היה זה שפרץ, טיהר וכבש את התעלה השלישית — העמוקה ביותר — במתחם אוס-כתף. אנשי גדוד זה קיבלו את פניהם של שלושת הטנקים (מחלקת הטנקים שפרצה ראשונה מהגדוד של שרון) ושיתפו אותם בקרב כנגד התקפת-הנגד של השריון המצרי במתחם זה, והם שחברו עם הצנחנים של דני מט, שתקפו את הארטילריה המצרית בעורף המתחם. את הסיוע הקרוב לכוחות הפורצים גם כן סיפק הגמ"כ, שהיה גדוד מילואים, ואת הקריאה "דניס" לסיוע הארטילרי קרא מפקד גדוד זה, אף הוא מילואימניק. על רשת הקשר הייתה מופקדת פלוגת-הקשר החטיבתית שבראשה עמד נסים, וכולה על טהרת המילואים. כידוע, היו כוחות מילואים אלה — כולל החר"פ — המטהרים ומתבססים אחר-כך באל-עריש. את כל הכוחות — סדיר ומילואים — הובילו אל היעד שתי מחלקות של פלוגת הסיוור החטיבתית, גם אנשיהן אנשי מילואים כולם. בראש מחלקת סיוור אחת עמד הסמ"פ דני ורדון ז"ל (שנפל אחר-כך באל-עריש, וקיבל על פעולתו צל"ש

רמטכ"ל), ובראש המחלקה השנייה עמד המ"מ שמעון. עוד מספר אנשי מילואים קיבלו צל"ש על גבורתם ודבקותם במטרה, בקרב על מתחם אוס-כתף, ואל נשכח את הנופלים, שבמותם צי לנו את החיים.

אכן, שלוש מלחמות, אבל אותה חטיבת ובאותו שדה קרב. המפקדים היו שונים והתכנוני שונים אף הם, בהתאם. אבל, רוחם, אומץ ליבם תושייתם ודבקותם במטרה של לוחמי המילואים לא נפלה במאום מאלה של החיילים הסדיריים במסדר הסיום ציין אריק שרון (וחזר אחר-כך על הדברים קוטי ז"ל), שאם היה ניתן לו לבחון חטיבת מילואים לעת מלחמה, היה שב ובוהו בחטיבה זו. כל כתיבתי לא באה אלא בשל משפ אומלל שיצא מתחת לעטו של ד"ר פעיל: סעיף 8 כפירוט שלוש הפעולות אותן הוא מתאר בעמם 57 במאמרו הנ"ל, כלהלן — "ב. הפעלת רגלים בעלי מורל וכושר-מחץ מעולה (נח"ל סדיר וצנחנים), לשם כיבוש היעדים בלילה". כאשר בעמודים קודמים. הוא מטיל דופי במילואים (במקום בפיקוד ותכנון לקויים) ולא מצייין א פעולתם בקרב השלישי, יבין כל בר-בירב שהכ רק ה"סדיר", ואיך זיל גמור. והעובדות והעובדות מלמדות אחרת.

המשך מעמ' 21

Canby, Steven L. "Le tecnologie emergenti i limiti operativi" translation of an address given to iSS at Avignon, September 1987. Rivista Militare May/June 85, 29-43.

23. Simpkin, Richard, The Chariot of Fire further thoughts on twenty-first century warfare (to be published in London by Brassey's Defence Publishers Limited during 1987, and in Washington DC: part 2 of this book will re-analyse the K dispersion problem).

24. ראה הערה 12 לעיל.

25. ראה הערה 3 לעיל.

philosophy, Brassey's, London, 1979, and Crane Russak, New York.

18. ibid: Mechanised Infantry, Oxford, Brassey's (Pergamon), 1980, and New York etc., pages 88 et seq.

19. רגלים ממוכן, הוצ' "מערכות", 1986.

20. von Senger und Etterlin, FM: Taschenbucn der Panzer/Tanks of the World 1983 (trans. Simpkin), Munich, Bernard & Graetec Verlag, 1983.

21. ראה הערה 6 לעיל.

22. ראה הערה 4 לעיל.

Mini. Ten. Col. Fabio: "La Grid Defense", Rivista Militare Mar., Apr 85, 82-93.

12. Weavert, Rob: "Soviet Trucks: Generational changes bring bold, innovative designs", Armed Forces Journal International, July 85.

13. Simpkin, Richard, "The future anti-armour threat and possible counters", Military Technology 1/86, 129-137.

14. ibid: "Guns for Light Armoured Vehicles" (1st Monch Hound Table AUSA 85), Military Technology 7/86, 18-25.

15. ראה הערה 4 לעיל.

16. ibid: "The tank at the five ways", Military Technology 5/85, 54-65.

17. ibid: Tank Warfare — an analysis of Soviet and NATO tank

ריצוד סימפק